

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Моят съветник за пътуване и
работа в Европейския съюз

ФОНДАЦИЯ ЗА ДОСТЪП ДО ПРАВА
FOUNDATION FOR ACCESS TO
RIGHTS

**Law
Centres
Network**

International University College of Turin

National Association of
Citizens Advice Bureaux
NACAB

European Citizen Action Service

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Увод	1
Практическо ръководство: по теми	3
Преди пътуването	3
След пристигането	4
Ако нещата се объркат	6
Практическо ръководство: по страни	8
Белгия	8
Италия	13
Великобритания	19

Това практическо ръководство е финасирано от Европейската комисия. То отразява единствено вижданията на координатора и партньорите по проекта и по никакъв начин не може да се смята, че изразява вижданията на Европейската комисия. Европейската комисията не носи отговорност за използването на информацията, съдържаща се в него.

Увод

Това ръководство е създадено в рамките на проект „Моят съветник по придвижването – експеримент за работници от България и Румъния, заминаващи за друга държава-членка на ЕС”. Проектът се изпълнява от Европейската служба за гражданско действие (ECAS, Белгия): <http://ecas-citizens.eu/> в сътрудничество с:

- Мрежа на правните центрове (Великобритания): <http://www.lawcentres.org.uk/>
- НАСАВ (Румъния): <http://www.robcc.ro/en/>
- Международен университет в Торино (Италия): <http://www.iuctorino.it/>
- Фондация за достъп до права (България): <http://farbg.eu/>

Целта ни е да създадем мрежа от експерти, които да съветват български и румънски работници, заминаващи за Белгия, Италия и Великобритания. Желаяме да информираме работниците относно започването на работа в тези страни, да ги консултираме по време на престоя им там, както и да им предоставим правна помощ при необходимост.

Освен, в петте страни по проекта, следим и вече съществуващи източници на правна информация за миграционните процеси в Дания и Ирландия.

В това практическо ръководство ще намерите:

- Съвети относно пребиваване и работа в Белгия, Италия и Великобритания;
- Преглед на правата на свободно движение и свързаните с тях въпроси;

- Съвети какво да направите, ако нещата се объркат, докато работите в Белгия, Италия или Великобритания.

Надяваме се, че това ръководство ще Ви помогне да разберете по-добре правата си в Европейския съюз и ще Ви даде подробни практически насоки. Ръководството се базира на законодателството на ЕС към юли 2014 година.

За повече информация, моля вижте:
www.mymobilitymentor.ning.com.

Практическо ръководство: по теми

1. Преди пътуването

Влизане

- Гражданите на ЕС имат право да влязат в друга страна от ЕС с национална **лична карта или паспорт**. Преди да тръгнете, уверете се, че имате валидна лична карта или валиден паспорт.

Превозни средства

- Ако пътувате с превозно средство е добре да вземете с Вас **документи**, удостоверяващи застраховката, собствеността и техническата изправност на превозното средство, както и сертификат за съответствие, за да се опрости процеса на регистриране на Вашия автомобил в приемащата държава.

Правата на пътниците

- Имате право да пренесете **цигари или алкохол**, стига количеството им да е за "лична употреба". До 800 цигари, 400 пурети, 200 пури, 1 кг тютюн, 10 литра спиртни напитки, 20 литра подсилено вино (порто, шери и др.), 90 литра вино и 110 литра бира се приемат безусловно за количества за лична употреба.
- Можете да вземете с Вас в брой до € 9,999.00 или еквивалента им в друга валута. Ако вземете € 10 000 или повече, трябва преди това да се консултирате с митническите органи в страната, която

напускате, влизате или преминавате относно декларирането на сумата.

Обществено осигуряване

- Ако получавате **обезщетение за безработица**, има възможност да продължите да го получавате в приемащата държава в продължение на три месеца. Ако сте получавали обезщетението поне четири седмици и желаете да го изнесете в чужбина, можете да кандидатствате за формуляр U2 от националните служби по заетостта в родната Ви страна.

- Преди пътуването трябва да кандидатствате за **Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК)** от националната здравноосигурителна институция в родната Ви страна (за подаване на заявление за Европейска здравноосигурителна карта в България, моля вижте на:

<http://ec.europa.eu/social/ajax/countries.jsp?langId=en&intPageId=1270>). Докато влезете в системата на здравно осигуряване на приемащата държава, ЕЗОК ще Ви даде достъп до необходима и неотложна медицинска помощ при същите условия, като тези на лицата, осигурени там.

Квалификации

- Добре е да вземете с Вас легализирани **удостоверения за придобита квалификация**. Това може да Ви помогне да си намерите работа в приемащата държава или да продължите образованието си.

2. След пристигането

Пребиваване

- Информация за **жилища** под наем или за продажба може да намерите онлайн, във вестниците или чрез обяви по сградите.

Работа

- Като гражданин на ЕС **не се нуждаете от разрешително за работа**, за да започнете да работите. Всички членове на семейството Ви, които не са граждани на ЕС също не се нуждаят от разрешително за работа. Само хърватските граждани трябва да имат разрешително за работа и то само за някои страни от ЕС. Те са изброени тук: http://europa.eu/youreurope/citizens/work/work-abroad/work-permits/index_en.htm.

Превозни средства

- **Задължително е да регистрирате автомобила си**, ако искате да живеете повече от **шест месеца** в приемащата държава.
- **Шофьорската Ви книжка е валидна навсякъде в ЕС**. Ако изтече докато сте в приемащата държава, трябва да я подновите там. Ако по законодателството на приемащата държава продължителността на шофьорските книжки е по-кратка от тази на Вашата, трябва да подновите книжката си, макар и валидността ѝ да не е изтекла.

Обществено осигуряване

- Ако желаете да получавате в приемащата държава **обезщетение за безработица**, което е отпуснато от родната Ви страна, трябва в рамките на седем дни след пристигането си да се регистрирате в националните служби по заетостта там. При регистрация трябва да представите формуляр U2, който Ви е бил издаден в родната Ви страна.
- Ако искате да запазите **обезщетението си за безработица за период по-дълъг от 3 месеца**, трябва да се свържете със службата по заетостта в родната Ви страна и да поискате удължаване на срока. Само тя може да реши, по своя преценка, дали срокът може да бъде удължен.

- Дори и с **Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК)** няма да имате пълен достъп до лечение, което не е спешно и належащо. Понякога може да се наложи да заплатите и за належащо лечение.

3. Ако нещата се объркат

Има редица организации, към които можете да се обърнете, ако срещнете проблеми при упражняването на правата си като гражданин на ЕС:

- **Вашата Европа - Съвети:** Това е служба, която предоставя съвети на гражданите на всички официални езици в ЕС. Тя се състои от екип от юристи, които са запознати както с правото на ЕС, така и със законите в отделните страни-членки на ЕС. Можете да зададете въпросите си чрез интернет формуляр на адрес:
<https://ec.europa.eu/citizensrights>
или като се обадите на: 00 800 6 7 8 9 10 11. Услугите на Вашата Европа – Съвети са безплатни. Ще получите отговор в рамките на една седмица.
- **SOLVIT:** Ако властите не изпълнят задълженията си, произтичащи от правото на ЕС, SOLVIT може да помогне. SOLVIT се намесва при трудности с упражняване на правото на пребиваване, признаване на професионални квалификации, здравно осигуряване и други. Услугите на SOLVIT са безплатни. Можете да се свържете на:.
<http://ec.europa.eu/solvit>
- **Клиника по европейски права:** Организация в помощ на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, която съдейства за разрешаването на проблеми, свързани със свободното движение в ЕС, когато проблемът остава

нерешен след прибягване до Вашата Европа – Съвети и SOLVIT. Услугата е безплатна. Помощта се предоставя от студенти от Университета на Кент, базирани в Брюксел и квалифицирани юристи и консултанти по правата на гражданите на ЕС. Можете да се свържете с правната клиника на: [rights.clinic @ ecas.org](mailto:rights.clinic@ecas.org).

- Ако желаете, можете да подадете **жалба до Европейската комисия** срещу държава-членка на ЕС, ако смятате, че държавата-членка нарушава правото на ЕС. За повече информация, моля вижте:
[ec.europa.eu / eu_law / your_rights / your_rights_forms_en.htm](http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_en.htm).
- Можете да пишете и на **евродепутати** с индивидуално искане, жалба или забележка относно прилагането на правото на ЕС.

Практическо ръководство: по страни

1. Белгия

Преди пътуването

В допълнение към общите практически съвети, тук можете да намерите специфична информация за Белгия.

Влизане

- Ако пътувате с членове на семейството си, които не са граждани на ЕС, имайте предвид, че ще им е необходим валиден паспорт и в някои случаи **виза** за краткосрочно пребиваване (шенгенска виза С), която те могат да получат от белгийското посолство в София. Визата се издава безплатно в рамките на 15 дни. Заявлението трябва да бъде подадено не по-късно от месец преди пътуването и най-рано три месеца преди това. За повече информация, моля вижте интернет страницата на посолството:
 - diplomatie.belgium.be / България /

Квалификации

- Добре е да вземете с Вас **легализирани удостоверения за придобита квалификация**. Това може да Ви помогне да си

намерите работа в приемащата държава или да продължите образованието си. Съветваме Ви да се обърнете към белгийското посолство в София. За повече подробности относно процедурата, моля вижте: http://countries.diplomatie.belgium.be/en/bulgaria/legalisation_documents/

След пристигането

Пребиваване

- След като пристигнете в Белгия, трябва да **съобщите за присъствието** си на властите в рамките на 10 дни. Трябва да представите паспорт или национална лична карта. Местните власти са “*l’adminsitration communale*” на френски, “*het gemeentehuis*” на холандски и “*das rathaus*” на немски език. Необходимо е да ги уведомите и ако промените адреса си, докато живеете в Белгия.
- Ако възнамерявате да останете в Белгия за повече от три месеца, трябва да подадете **заявление за регистрация** пред властите. Документите, които трябва да представите включват паспортни снимки, доказателство, че притежавате достатъчно средства за издръжка, както и доказателство за адрес в Белгия.
- Информация за **жилища** под наем или продажба може да се намери онлайн, във вестници или чрез обяви по сгради.

Работа

- Има три регионални публични **служби по заетостта** в Белгия, които могат да Ви помогнат да си намерите работа: VDAB (vdab.be) във Фландрия, Le Forem (leforem.be) във Валония и Actiris (Actiris.be) в Брюксел. Можете също така

да търсите работа във вестници или на други сайтове, като например EURES (ec.europa.eu / EURES).

Превозни средства

- **Задължително е да регистрирате автомобила си в Белгия, ако се установите там за повече от шест месеца.** Трябва да представите регистрационните документи на автомобила, удостоверение за съответствие, застраховка, валидна в Белгия и доказателство за собственост (например фактура).
- Ако **шофьорската Ви книжка** изтича по време на престоя Ви в Белгия, ще трябва да я подновите пред властите там.

Обществено осигуряване

- Дори и с **Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК)**, няма да имате достъп до лечение, което не е спешно и належащо. Възможно е да се наложи да заплатите дори и за належащо лечение. След пристигането си е добре да си направите здравна застраховка в Белгия. Полезна информация за застрахователните фондове в Белгия може да намерите на: www.inami.fgov.be/citizen/fr/insurers/.

Гласуване

- Граждани на ЕС, които не са белгийски граждани, но които пребивават в Белгия могат да гласуват на **избори за местна власт и за Европейски парламент**. За да гласувате, трябва да се регистрирате пред властите там и да бъдете включен в избирателния списък.

Банкова сметка

- Ако желаете да откриете банкова сметка в Белгия, ще Ви е

необходим паспорт/лична карта и доказателство за пребиваване в Белгия (например договор за наем).

Ако нещата се объркат

В допълнение към по-общите услуги изброени по-рано, ако живеете в Белгия, може да се обърнете и към:

- **Омбудсман.** Можете да подадете жалба до Омбудсмана в случай на лошо административно обслужване от страна на властите, включително при прилагането на правото на ЕС. За връзка с Федералния омбудсман на Белгия: www.federalombudsman.be. Има и регионални омбудсмани (вж. ombudsman.be за повече информация).
- **Жалба директно до институциите**, с които имате проблем. Връзки с отделите за жалби на гражданите на различните институции може да намерите на: www.ombudsman.europa.eu/.
- Междуправителен център за равни възможности - **Centre interfédéral pour l'égalité des chances**: В случай, че станете жертва на дискриминация, може да се обърнете към Центъра. За връзка: diversitybelgium.be Тук може да намерите информация за белгийското законодателство за борба с дискриминацията и да подаде жалба.
- **Институт за равенство на жените и мъжете**: Може да подадете жалба, ако смятате, че сте били жертва на дискриминация по полов признак. За повече информация, включително как да подадете жалба, моля вижте: igvm-iefh.belgium.be.
- **Федерална служба по заетостта, труда и социалния диалог**, ако считате, че трудовите Ви права са били нарушени. За връзка: [www.employment.belgium.be / home.aspx](http://www.employment.belgium.be/home.aspx). Тук можете да намерите връзки към трудовото законодателство в Белгия, включително

информация относно командированите работници.

Допълнителна информация може да бъде намерена на www.socialsecurity.be.

- **номер 112** при спешни случаи. Можете също така да се обадите на **101** за полиция и **100** за спешни медицински случаи и пожарна. Ако сте жертва на престъпление, трябва първо да подаде жалба в полицията.
- Ако имате нужда от помощта на адвокат, проверете дали може да получите **безплатна правна помощ**. Трябва да се свържете с адвокатската колегия по местоживеенето си. За Брюксел и Валония: www.avocats.be/contact.php?page=bureaux-aide-juridique); за Фландрия: [advocaat.be / page.aspx? genericid = 74](http://advocaat.be/page.aspx?genericid=74)

2. Италия

Преди пътуването

В допълнение към общите практически съвети, тук можете да намерите специфична информация за Италия.

Влизане

- Ако пътувате с **членове на семейството**, които не са граждани на ЕС, имайте предвид, че ще им е необходим валиден **паспорт** и в някои случаи **виза** за краткосрочно пребиваване (шенгенска виза С), която те могат да получат от италианското посолство в София. Визата се издава безплатно в рамките на 15 дни. Заявлението трябва да бъде подадено не по-късно от месец преди пътуването и най-рано три месеца преди това. За повече информация, моля вижте интернет страницата на посолството: http://www.ambsofia.esteri.it/ambasciata_sofia

Квалификации

- Добре е да вземете с Вас **легализирани удостоверения за придобита квалификация**. Това може да Ви помогне да си намерите работа в приемащата държава или да продължите образованието си. Съветваме Ви да се обърнете към италианското посолство в София. За повече подробности относно процедурата, моля вижте:

http://countries.diplomatie.belgium.be/en/bulgaria/legalisation_documents/

http://www.ambsofia.esteri.it/Ambasciata_Sofia/Menu/Informazioni_e_servizi/Servizi_consolari/Studi/Equipollenza_titoli/).

След пристигането

Пребиваване

- След като пристигнете в Италия, трябва да **съобщите за присъствието си** на властите в рамките на 10 дни като представителен паспорт или лична карта. Трябва да отидете в полицията - “*Questura*”. Необходимо е да ги уведомите и ако промените адреса си, докато живеете в Италия.
- Ако възнамерявате да останете в Италия за повече от три месеца, трябва да подадете **заявление за регистрация** пред местните власти. Необходимо е да отидете в отдел “Anagrafe” в района (“Comune”), където ще живеете. Документите, които трябва да представите са: паспорт или лична карта, доказателство, че имате достатъчно средства за издръжка, доказателство за здравно осигуряване, доказателство за адрес и доказателство за роднинска връзка с членовете на семейството Ви, които Ви придружават в Италия.
- **Не е задължително да носите удостоверението си за регистрация с Вас през цялото време.** Ако не разполагате

с удостоверение при полицейска проверка, може после да отидете в полицейския участък, за да покажете необходимите документи.

- Друг документ, за който ще трябва да кандидатствате е карта, наречена "**Codice Fiscale**". Тази карта служи за идентифициране на лицата и отношенията им с администрацията. Тя е от съществено значение за всекидневния живот, така че колкото по-скоро я получите, толкова по-добре. Можете да подадете заявление за получаване на карта Codice Fiscale в Questura или в Agenzia Entrate. Трябва да носите паспорт или лична карта.
- Информация за **жилища** под наем или продажба може да се намери онлайн, във вестници, чрез обяви по сгради или чрез агенти на недвижими имоти.

Работа

- Като **лице, търсещо работа** в Италия трябва да се регистрирате в бюро по труда (Ufficio di collocamento) на Правителствената служба по заетостта (*Sezione Circoscrizionale per l'impiego*). Има регионални агенции по заетост, управлявани от Министерството на труда и социалните грижи (*Ministero del Lavoro e della Previdenza Sociale*) и местни центрове по заетостта (*Centri di iniziativa locale per l'occupazione*). Можете също така да търсите работа онлайн, във вестниците, чрез частни агенции за набиране на персонал или на други сайтове, като например EURES (ec.europa.eu / EURES).

Превозни средства

- **Задължително е да регистрирате автомобила си** в Италия,

ако се установите там за повече от **шест месеца**. Трябва да представите регистрационните документи на автомобила, удостоверение за съответствие, застраховка, която е валидна в Италия и доказателство за собственост (като например фактура).

- Ако **шофьорската Ви книжка** изтича по време на престоя Ви в Италия, ще трябва да я подновите там.

Обществено осигуряване

- Като гражданин на ЕС, притежаващ **Европейската здравноосигурителна карта (ЕЗОК)**, Вие ще имате достъп до спешно и необходимо лечение във всички държавни болници при същите условия, както и италианските граждани. Лечението при спешна медицинска помощ е безплатно, докато при други лечения обикновено се плаща такса - “*il ticket*”
- Ако се установите в Италия за повече от 3 месеца, трябва да имате или частна здравна застраховка или да се **регистрирате в Националната здравна система (Sistema Sanitario Nazionale - SSN)**. Ако сте на работа, Вие, както и членовете на семейство Ви, имате право да се регистрирате в SSN и да придобиете достъп до обществено здравеопазване при същите условия, както и италианските граждани. За да се регистрирате в SSN, трябва да отидете до най-близкото болнично заведение (*Azienda Sanitaria Locale - ASL*) с паспорт или лична карта, както и да носите документ за пребиваване и трудовия си договор. При регистрация в SSN ще **получите карта за здравно осигуряване (Tessera Sanitaria)** и ще Ви бъде назначен семеен лекар по Ваш избор. Този лекар ще Ви дава обща медицинска помощ, специфични медицински прегледи, предписва лекарства,

издава болнични листове. Услугите на семейните лекари са безплатни.

Гласуване

- Гражданите на ЕС, които не са италиански граждани и които пребивават в Италия, могат да гласуват **на избори за местна власти и за Европейски парламент**. За да гласувате, трябва да се регистрирате в Anagrafe в комуната („Comune“) където живеете и да бъдете вписан в избирателния списък.

Банкова сметка

- Ако желаете да си откриете банкова сметка в Италия, ще трябва да представите **паспорт или лична карта**, както и италианската Ви **Codice Fiscale**. Банката може също да изиска доказателство, че живеете в страната, но това не е задължително.

Ако нещата се объркат

- Можете да се свържете с някой от италианските **омбудсмани** ("Difensori civici") и да подадете оплакване във връзка с лошо административно обслужване от страна на властите, включително касаещо прилагането на правото на ЕС. В Италия няма национален омбудсман, но има редица регионални difensori civici. Обърнете се към difensore civico в региона, в който живеете. За връзка: <http://www.cr.piemonte.it/cms/organismi/difensore-civico/i-difensori-civici-in-italia.html>). Ако живеете в Торино, вижте многоезичния сайт на Difensore Civico Regione Piemonte: <http://www.cr.piemonte.it/cms/organismi/difensore-civico/il-difensore-civico.html>).

- **Национална служба за борба с расовата дискриминация - Ufficio Nazionale Antidiscriminazioni Razziali - UNAR** – свържете се с нея, ако станете жертва на дискриминация: <http://www.unar.it/unar/portal/?lang=it> . Тук можете да намерите информация за италианското законодателство за борба с дискриминацията, както и как можете да подадете жалба, ако сте били жертва (или сте свидетел) на дискриминация . Можете да се свържете с UNAR и като се обадите на 800 901 010. UNAR има национален контактен център и много местни офиси: <http://www.piemontecontrolediscriminazioni.it/rete-regionale/>).
- В случай, че бъдат нарушени трудовите Ви права можете да намерите връзки към трудовото законодателство на интернет страницата на италианското **Министерство на труда и социалната политика**: <http://www.lavoro.gov.it/Pages/default.aspx> . Можете да се свържете и със синдикати. Трите **основни синдикални конфедерации** в Италия са Общата конфедерация на труда (CGIL), Италианска конфедерация на работническите синдикати (CISL) и Италианския съюз на труда (UIL).
- Обадете се на **112**, за да се свържете със службите за спешна помощ в Италия. Можете също така да се обадите на **113** за полицията, на **118** за спешни медицински случаи и на **115** за пожарната. Ако сте жертва на престъпление, трябва да подадете жалба до полицейския участък или карабинерите.
- Ако имате нужда от помощта на адвокат, може да кандидатствате за **безплатна правна помощ** (наречена "Gratuito Patrocinio"). Трябва да се свържете с местната адвокатска колегия. За връзка: <http://www.consiglionazionaleforense.it/site/home/area-ordini/cerca-ordini.html>
За връзка в Торино - <http://www.ordineavvocatitorino.it>

з. Великобритания

Преди пътуването

Влизане

- Ако пътувате с **членове на семейството, които не са граждани на ЕС**, имайте предвид, че те ще трябва да кандидатстват за виза, наречена **EEA Family Permit**. EEA Family Permit се издава безплатно и е с продължителност 6 месеца. За нея се кандидатства онлайн: <https://www.gov.uk/family-permit>. След изтичането на EEA Family Permit, трябва да получите Карта за пребиваване.

Обществено осигуряване

- Трябва да кандидатствате за **Европейска здравноосигурителна карта (ЕЗОК)** от Националната здравно-осигурителна институция в родната си страна. Докато влезете в британската система на здравно осигуряване, ЕЗОК ще Ви даде достъп до неотложна и необходима медицинска помощ, при същите условия като тези на осигурените местни лица.
(За подаване на заявление за Европейска здравноосигурителна карта в България, моля вижте на:

<http://ec.europa.eu/social/ajax/countries.jsp?langId=en&intPageId=1270>)

Квалификации

- Не е задължително да легализирате удостоверенията си за професионална квалификация преди да заминете. Ако обаче имате квалификация като лекар или архитект, добре е да направите официален превод на дипломите си. Има списък на преводачи, към които можете да се обърнете на страницата на посолството на Великобритания в София: (<https://www.gov.uk/government/publications/bulgaria-list-of-translators>).

След пристигането

Пребиваване

Не е задължително да се **регистрирате** пред властите, за да живеете във Великобритания. Регистрацията и съответно издаването на удостоверение обаче ще са ви от полза за:

- да влизате по-лесно и бързо в страната, ако пътувате в чужбина;
- да докажете пред работодатели, че имате право на работа в страната;
- да докажете, че отговаряте на изисквания за обезщетения и помощи.

Удостоверението за регистрация е с петгодишна валидност. След пет години можете да кандидатствате да Ви се издаде документ, удостоверяващ правото Ви на постоянно пребиваване.

Формулярът за кандидатстване за издаване на удостоверение за регистрация може да се намери тук: <https://www.gov.uk/eea-registration-certificate>

Членове на семейството Ви, които не са граждани на ЕС ще трябва да кандидатстват за разрешение за пребиваване (UK Residence Card): <https://www.gov.uk/apply-for-a-uk-residence-card>

- Информация за **жилища** под наем или за продажба може да бъде намерена онлайн, във вестници или чрез обяви по сгради. Наемодателите във Великобритания често очакват да представите препоръки от предишни наемодатели. Може също да искат да представите паспорт или лична карта.

Работа

- **Бюрата по труда (Job Centres Plus) -** <https://www.gov.uk/contact-jobcentre-plus> - са служби към Department for Work and Pensions. Работодателите безплатно обявяват свободни работни места, които са подробно описани на уеб сайта им и са изложени в отделните Job Centres в цялата страна. В Job Centres можете да ползвате базата данни за работни места и да ги отпечатате безплатно. Там също така има съветници, които могат да Ви помонат да попълните различни формуляри. Имайте предвид, че служителите там са много натоварени. Всяко безработно лице, получаващо обезщетение за безработица, трябва да се явява в бюрото на всеки две седмици.
- Трябва да кандидатствате да Ви бъде издаден **Национален осигурителен номер (National Insurance Number)**. Той ще Ви е необходим, когато започнете работа за данъчни и

осигурителни цели (<https://www.gov.uk/apply-national-insurance-number>).

- Можете да търсите работа онлайн с помощта на **Universal Jobmatch**: <https://www.gov.uk/jobsearch>. Това е услуга, предлагана от правителството.
- **Посреднически агенции по заетостта**: Изборът е голям. Най-добре е да се регистрирате в агенция, която се занимава с Вашия тип работа. Можете да следите за обяви в специализирани списания и на уебсайтове и да видите кои агенции рекламират там. След това се свържете с тях и уговорете среща, за да се регистрирате. Гледайте на срещата като на интервю за работа, защото ако Ви харесат, ще направят всичко възможно да Ви намерят работно място. Законът не допуска събирането на такси за регистрация в агенцията или за намирането на работа. Само работодателите плащат на агенцията, ако им намери подходящ човек.
- В националните и регионални вестници и специализирани сайтове може да намерите много **обяви за работа**.

Автомобили

- Трябва да **регистрирате автомобила** си и съответно да плащате свързаните с това данъци и такси във Великобритания, ако се регистрирате да живеете там или Вашият престой е по-дълъг от шест месеца. <https://www.gov.uk/importing-vehicles-into-the-uk/vat-and-tax-vehicles-from-within-the-eu>.
- Ако идвате, за да живеете във Великобритания и разполагате с валидна **шофьорска книжка**, издадена от страна от ЕС/ЕИП, можете да управлявате превозните средства от категориите, посочени в книжката Ви. Можете да шофирате докато книжката Ви е валидна. Имайте

предвид обаче, че ако останете да живеете във Великобритания за повече от три години, британските власти ще изискат от Вас да замените шофьорската си книжка с британска. Това правило може скоро да се промени, тъй като противоречи на законодателството на ЕС: <https://www.gov.uk/exchange-foreign-driving-licence/y/yes/car-or-motorcycle/european-union>

- За повече информация, моля вижте: http://www.direct.gov.uk/prod_consum_dg/groups/dg_digitalassets/@dg/@en/@motor/documents/digitalasset/dg_068659.pdf

Обществено осигуряване

- От 1 януари 2014 гражданите на ЕС/ЕИП трябва да изчакат 3 месеца и да преминават т.нар. **тест за обичайно пребиваване (Residence Habitual Test)**, преди да могат да кандидатстват за помощи за безработица на базата на нисък доход (Job Seeker's Allowance).
- Това обаче не касае правото Ви да изнесете обезщетението си за безработица от Вашата страна, ако се регистрирате в бюро по труда (JobCentre Plus) във Великобритания в рамките на 7 дни от пристигането си: (<https://www.gov.uk/browse/working/finding-job>). Трябва да се регистрирате в най-близкия Jobcentre Plus и да подадете **формуляр U2**, който са Ви издали от родната Ви страна.
- Имайте предвид, че здравната система на Великобритания – National Health Service (NHS) има някои различия с тази във Вашата страна. Докато не се **регистрирате в NHS**, ще имате достъп само до неотложно и необходимо лечение на базата на Вашата ЕЗОК. Ако не възнамерявате да работите във Великобритания и съответно да придобиете здравноосигурителни права е добре да си направите здравна застраховка.

- Можете да получите бесплатно болнично лечение в рамките на NHS, ако сте жител на Великобритания или обичайно пребивавате там. За да имате достъп до NHS трябва да се **регистрирате при общопрактикуващ лекар (GP)**. Всички лица, които работят във Великобритания имат право на лечение в рамките на NHS.

Гласуване

- Като гражданин на ЕС имате право да гласувате на **местни избори и избори за Европейски парламент**. За тази цел, трябва да бъдете вписан в изборен регистър (Electoral Register). Свържете се с местния си Electoral Registration Office на: <https://www.gov.uk/get-on-electoral-register>.
http://www.aboutmyvote.co.uk/register_to_vote/register_in_england_and_wales.aspx

Банкова сметка

- Ако желаете да откриете банкова сметка във Великобритания, ще Ви е нужен **паспорт/лична карта и доказателство за адрес** в страната. Последното обикновено се докава с документи за платен местен данък, сметки за ток, вода или парно, издадени на Ваше име). Лицата, които тепърва пристигат в страната трудно могат да представят доказателство за адрес. Банки като HSBC имат International Banking, така че бихте могли да откриете сметка в родната си страна преди пристигането, а след това да я прехвърлите във Великобритания.

Ако нещата се объркат

Понякога нещата се объркат, когато се преместваме в друга страна. Ето някои проблеми, които може да имате:

Какво може да се обърка

- Процесът на установяване във Великобритания понякога може да бъде дълъг и с много формалности.
- Може да имате проблеми във връзка с жилището, като например да не Ви върнат депозита.
- Може в един момент да имате проблеми, свързани с работата, като например забавяне на заплата или незаконно уволнение.

Какво трябва да направите:

Информация за връзка във Великобритания:

- **Източноевропейски център за съвети (East European Advice Centre) :** <http://www.eeac.org.uk/> тел: 020 8741 1288
- **Ресурсен център по миграция (Migrants Resource Centre):** <http://www.migrantsresourcecentre.org.uk/>
E-mail: info@migrants.org.uk тел: 0207 834 2505
- **Hackney Migrant Centre:** <http://www.hackneymigrantcentre.org.uk/>
E-mail: info@hackneymigrantcentre.org.uk тел: 07504332706
- **Убежище (Shelter)** <http://england.shelter.org.uk/> тел: 0808 800 4444
- **Помощ за мигранти (Migrant Help):** <http://www.migranthelp.org/eu-advice>
тел: 01304 203977
- **Служби за подпомагане на интеграцията (Integration Support Services):** <http://www.iss.org.uk/>
тел: 01279 639 442

- **Praxis Community Projects:** <http://www.praxis.org.uk/>
тел: 020 7729 7985
- **Мрежа на правните центрове (Law Centres Network):**
www.lawcentres.org.uk
тел: 02036371330
- **Правни клиники Law Works (Law Works law clinics) :**
<http://lawworks.org.uk/clinics>
- **Служби за съвети на гражданите (Citizens Advice Bureaux) :**
<http://www.citizensadvice.org.uk/index/getadvice.htm>
тел: 08444 111 444

Имайте предвид, че някои британски организации са финансирани, за да предоставят услуги само в определени географски райони и Вие трябва да живеете в точно тези райони, за да се възползвате от услугите им.

- Наберете **999** при спешни случаи, изискващи линейка, полиция или пожарна. За неспешни проблеми от криминален характер се обърнете към местното полицейско управление.

ECAS
Европейска служба за гражданско действие/European Citizen
Action Service
Avenue de la Toison d'Or 77
B - 1060 Brussels
Belgium

